

แถลงการณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์การลงรายการสากล
(ผู้แปล: ทรงพันธ์ เจริมประยงค์)

บทนำ

แถลงการณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ หรือที่รู้จักกันดีในนาม "หลักเกณฑ์ปารีส"^๑ ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมสากลว่าด้วยกฎการลงรายการเมื่อปี ค.ศ.๑๙๖๑^๑ ซึ่งการนำหลักเกณฑ์ปารีสไปใช้ ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง เพราะมีการนำไปใช้เป็นหลักเกณฑ์การลงรายการทั่วโลก ทั้งที่ยึดตามหลักเกณฑ์ปารีสทั้งหมด หรือนำไปปรับใช้เฉพาะประเทศในระดับสูง

ภายในระยะเวลา ๔๐ กว่าปีมานี้ การมีหลักเกณฑ์การลงรายการสากลร่วมกัน ได้กลายเป็นสิ่งที่ต้องการมากขึ้นในหมู่บรรณารักษ์ลงรายการ (cataloguers) และผู้ใช้รายการเข้าถึงแบบออนไลน์ (OPAC) ทั่วโลก ในยุคปัจจุบัน ซึ่งถือว่ายู่ในช่วงต้นศตวรรษที่ ๒๑ สมาพันธ์สมาคมห้องสมุดนานาชาติหรือ IFLA ได้พยายามพัฒนาหลักเกณฑ์การลงรายการขึ้นมาใหม่เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบัญชีรายการทรัพยากรห้องสมุดออนไลน์ (OPAC) และระบบอื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญประการแรก คือ การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้บัญชีรายการ (catalogue)

หลักเกณฑ์ใหม่นี้จะนำมาใช้แทนและขยายขอบเขตการครอบคลุมจากที่ปรากฏในหลักเกณฑ์ปารีส โดยขยายจากงานตัวอักษรไปยังวัสดุสารสนเทศประเภทอื่น ๆ และขยายจากเพียงตัวเลือก (choice) และรูปแบบ (form) ของหน่วยข้อมูล (entry) ไปยังทุกแง่มุมของข้อมูลบรรณานุกรมและรายการควบคุม (authority) ที่ใช้ในบัญชีรายการทรัพยากรห้องสมุด โดยไม่เพียงแต่ระบุหลักเกณฑ์และวัตถุประสงค์เท่านั้น (เช่น หน้าแรกของบัญชีรายการ) แต่ยังเสนอแนะกฎที่ควรได้รับการกำหนดเป็นกฎเกณฑ์การลงรายการสากลร่วมกัน เช่นเดียวกันกับข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับความสามารถในการค้นหาและค้นคืน

แถลงการณ์ฉบับนี้ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑. ขอบเขต
๒. หลักเกณฑ์ทั่วไป

^๑ International Conference on Cataloguing Principles (Paris : 1961). Report. – London : International Federation of Library Associations, 1963, p. 91-96. Also available in: *Library Resources and Technical Services*, v.6 (1962), p. 162-167; and *Statement of principles adopted at the International Conference on Cataloguing Principles, Paris, October, 1961.* – Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona . – London : IFLA Committee on Cataloguing, 1971.

๓. เอนทิตี (entity), แอททริบิวต์ (attributes) และความสัมพันธ์ (relationships)
๔. วัตถุประสงค์และหน้าที่ของบัญชีรายการ
๕. รายละเอียดทางบรรณานุกรม
๖. จุดเข้าถึง (access points)
๗. ความสามารถในการค้นหาขั้นพื้นฐาน

แถลงการณ์ฉบับนี้พัฒนาขึ้นจากธรรมเนียมปฏิบัติการลงรายการจากทั่วโลก^๒ และจากแบบจำลองแนวคิดในเอกสารข้อกำหนดหน้าที่การทำงานสำหรับข้อมูลบรรณานุกรมของ IFLA (FRBR)^๓

โดยหวังว่าแถลงการณ์นี้

จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลบรรณานุกรมและรายการควบคุมเพิ่มสูงขึ้นในระดับนานาชาติ ตลอดจนชี้แนะผู้พัฒนาหลักเกณฑ์การลงรายการให้สามารถพัฒนากฎเกณฑ์การลงรายการในระดับสากลได้

๑. ขอบเขต

หลักเกณฑ์ที่แถลงไว้ ณ ที่นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำการพัฒนาหลักเกณฑ์การลงรายการ ซึ่งรวมไปถึงข้อมูลบรรณานุกรม รายการควบคุม และบัญชีรายการทรัพยากรห้องสมุดปัจจุบัน หลักเกณฑ์นี้ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายการบรรณานุกรม (bibliographies) และแฟ้มข้อมูลอื่น ๆ ที่สร้างขึ้นโดยห้องสมุด หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์ และชุมชนอื่น ๆ ได้

หลักเกณฑ์เหล่านี้ มุ่งนำเสนอวิธีลงรายการเชิงบรรยาย (descriptive cataloguing) และเชิงหัวเรื่อง (subjective cataloguing) ที่คงเส้นคงวา สำหรับทรัพยากรทางบรรณานุกรมในทุกรูปแบบ

^๒ Cutter, Charles A.: *Rules for a Dictionary Catalog*. 4th ed., rewritten. Washington, D.C.: Government Printing office, 1904,

Ranganathan, S.R.: *Heading and Canons*. Madras [India]: S. Viswanathan, 1955, and

Lubetzky, Seymour. *Principles of Cataloging. Final Report. Phase I: Descriptive Cataloging*. Los Angeles, Calif.: University of California, Institute of Library Research, 1969.

^๓ *Functional Requirements for Bibliographic Records: Final report*. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v.19) สามารถเข้าถึงได้จากเว็บไซต์ของ IFLA <http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/> (กันยายน 2540

ดั่งที่ได้รับการเพิ่มเติมและแก้ไขจนถึงเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๑)

แบบจำลอง FRBR จะได้รับการปรับปรุงผ่าน ข้อกำหนดหน้าที่การทำงานของข้อมูลรายการควบคุม (Functional Requirements for Authority Data – FRAD) และข้อกำหนดหน้าที่การทำงานของข้อมูลรายการควบคุมเชิงหัวเรื่อง (Functional Requirements for Subject Authority Data – FRASAD)

๒. หลักเกณฑ์ทั่วไป

หลักเกณฑ์หลายประการเป็นตัวกำหนดการพัฒนากฎเกณฑ์การลงรายการ^๔ มีวัตถุประสงค์สำคัญที่สุดอยู่ที่การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้^๕

๒.๑ ความสะดวกของผู้ใช้ (convenience of the user)

การตัดสินใจในการบรรยายและสร้างรูปแบบควบคุมชื่อเพื่อการเข้าถึง ควรคำนึงถึงผู้ใช้เป็นสำคัญ

๒.๒ การใช้โดยทั่วไป (common usage)

การกำหนดคำศัพท์ที่ใช้ในการบรรยายและการเข้าถึงควรใช้คำที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้กันเป็นบรรทัดฐาน

๒.๓ การเป็นตัวแทน (representation) เอนทิตีที่ใช้ในการบรรยายและรูปแบบควบคุมชื่อเพื่อการเข้าถึงควรเป็นไปในทิศทางที่เอนทิตีอธิบายในตัวเอง

๒.๔ ความถูกต้อง (accuracy) การกำหนดเอนทิตีควรนำเสนออย่างตรงไปตรงมาที่สุด

๒.๕ ความพอเพียงและความจำเป็น (sufficiency and necessity)

ควรเลือกใช้องค์ประกอบข้อมูลที่จำเป็นต่อการใช้งานของผู้ใช้และมีความสำคัญต่อการระบุอัตลักษณ์ของเอนทิตีทั้งในการบรรยายและรูปแบบควบคุมชื่อเพื่อการเข้าถึง

๒.๖ ความสำคัญ (significance) องค์ประกอบของข้อมูลต่าง ๆ ควรมีความสำคัญทางบรรณานุกรม

๒.๗ ประหยัด (economy) เมื่อมีทางเลือกอื่นในการบรรลุเป้าหมาย

ควรมุ่งไปยังวิธีที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยรวมสูงสุด (เช่น ลดค่าใช้จ่ายมากที่สุด หรือวิธีการที่ง่ายที่สุด)

๒.๘ ความคงเส้นคงวาและควมมีมาตรฐาน (consistency and standardization)

การบรรยายและการสร้างจุดเข้าถึง ควรเป็นไปตามมาตรฐานให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดความคงเส้นคงวา (consistency)

ซึ่งจะเพิ่มความสามารถในการแลกเปลี่ยนข้อมูลบรรณานุกรมและรายการควบคุม

๒.๙ การบูรณาการ (Integration) การสร้างรายละเอียดทางบรรณานุกรมสำหรับวัสดุสารสนเทศทุกประเภท

และการสร้างรูปแบบควบคุมชื่อเอนทิตีทุกประเภท

ควรเป็นไปตามกฎเกณฑ์ทั่วไปที่ใช้ร่วมกันให้มากที่สุดเท่าที่เหมาะสม

หลักเกณฑ์ในกฎการลงรายการต้องสามารถแสดงเหตุและผลได้ (defensible) ไม่ใช่สร้างขึ้นตามอำเภอใจ

และเป็นที่ยอมรับว่า ในบางครั้งหลักเกณฑ์เหล่านี้อาจขัดแย้งกันได้

ดังนั้นวิธีแก้ปัญหาควรเป็นหนทางที่แสดงเหตุและผล และนำไปปฏิบัติได้

^๔ ประมวลจากวรรณกรรมทางบรรณานุกรม โดยเฉพาะงานของ Ranganathan และ Leibniz ที่ระบุไว้ใน Svenonius, E. *The Intellectual Foundation of Information Organization*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000, p. 68.

เมื่อพิจารณาด้านอรรถาภิธานหัวเรื่อง ยังมีหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่สามารถนำมาปรับใช้ได้แต่มิได้นำมารวมไว้ในแถลงการณ์ฉบับนี้

^๕ หลักเกณฑ์ข้อ ๒.๒ ถึง ๒.๙ ไม่มีการเรียงลำดับ

๓. เอนทิตี (entity), แอททริบิวต์ (attributes) และความสัมพันธ์ (relationships)

การพัฒนากฎเกณฑ์การลงรายการ ควรมีการพิจารณาเอนทิตี แอททริบิวต์ และความสัมพันธ์
 ดังที่ได้มีการกำหนดนิยามไว้ในแบบจำลองแนวคิดต่าง ๆ ในจักรวาลบรรณานุกรม^๖

๓.๑ เอนทิตี

เอนทิตีที่อาจนำมาใช้นำเสนอข้อมูลบรรณานุกรมและรายการควบคุม ได้แก่

งาน (work)

รูปแบบการนำเสนอ (expression)

รูปแบบการเผยแพร่ (manifestation)

หน่วยรายการ (item)^๗

บุคคล

ครอบครัว

นิติบุคคล^๘

แนวคิด

สิ่งของ

เหตุการณ์

สถานที่^๙

๓.๒ แอททริบิวต์

แอททริบิวต์ ซึ่งใช้อธิบายแต่ละเอนทิตี ควรนำมาใช้เป็นองค์ประกอบของข้อมูล

๓.๓ ความสัมพันธ์

ควรระบุความสัมพันธ์ที่มีความสำคัญในเชิงบรรณานุกรมระหว่างเอนทิตีต่าง ๆ

^๖ แบบจำลองแนวคิดของ IFLA ได้แก่ FRBR, FRAD และ FRASD

^๗ งาน (work) รูปแบบการนำเสนอ (expression) รูปแบบการเผยแพร่ (manifestation) และหน่วยรายการ (item) จัดเป็นเอนทิตีกลุ่ม

๑ ที่ระบุไว้ในแบบจำลอง FRBR และ FRAD

^๘ บุคคล (person) ครอบครัว (family) และนิติบุคคล (corporate body) จัดเป็นเอนทิตีกลุ่ม ๒ ที่ระบุไว้ในแบบจำลอง FRBR และ FRAD

^๙ แนวคิด (concept) วัตถุ (object) เหตุการณ์ (event) และสถานที่ (place) ถูกจัดอยู่ในเอนทิตีกลุ่ม ๓ ที่ระบุไว้ในแบบจำลอง FRBR เอนทิตีเหล่านี้อาจนำไปใช้ในการระบุความสัมพันธ์เชิงหัวข้อเรื่องกับงานได้

๔. วัตถุประสงค์และหน้าที่ของบัญชีรายการ^{๑๐}

บัญชีรายการควรเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ใช้สามารถ:

๔.๑ ค้นหา ทรัพยากรทางบรรณานุกรมในคอลเลกชัน ในรูปผลการค้นหา

โดยใช้แอททริบิวท์หรือความสัมพันธ์ของทรัพยากรได้ :

๔.๑.๑ ค้นหา ทรัพยากรหนึ่งรายการได้

๔.๑.๒ ค้นหา ชุดทรัพยากรได้ โดยนำเสนอ

ทรัพยากรทั้งหมดที่เป็นของงานเดียวกัน

ทรัพยากรทั้งหมดที่เป็นของรูปแบบการนำเสนอรูปแบบเดียวกัน

ทรัพยากรทั้งหมดที่เป็นมีรูปแบบการเผยแพร่เดียวกัน

งานและรูปแบบการนำเสนอทั้งหมดของบุคคล ครอบครัว นิติบุคคลที่กำหนด

ทรัพยากรทั้งหมดที่มีหัวเรื่องที่กำหนด

ทรัพยากรทั้งหมดที่กำหนดโดยเงื่อนไขอื่น ๆ (ภาษา ประเทศผู้ผลิต วันที่ผลิต ประเภทเนื้อหา

ประเภทสื่อบันทึก เป็นต้น) ซึ่งปรกติเป็นการจำกัดผลการค้นในชั้นทุติยภูมิ

๔.๒ ระบุ ทรัพยากรทางบรรณานุกรมหรือตัวแทน (agent) หนึ่ง ๆ ได้ (กล่าวคือ เพื่อยืนยันว่า

เอนทิตีที่บรรยายนั้น เป็นเอนทิตีเดียวกันกับเอนทิตีที่ต้องการค้น

หรือเพื่อจำแนกระหว่างสองเอนทิตีหรือมากกว่า ที่มีคุณสมบัติคล้ายกัน)

๔.๓ คัดเลือก ทรัพยากรทางบรรณานุกรมที่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ได้ (กล่าวคือ

สามารถเลือกทรัพยากรที่ตรงกับข้อกำหนดของผู้ใช้ที่เกี่ยวกับสื่อ เนื้อหา สื่อบันทึก เป็นต้น

หรือเพื่อคัดออกทรัพยากรที่ไม่เหมาะสมกับความต้องการของผู้ใช้ได้)

๔.๔ สร้างหา หรือ จัดหา การเข้าถึงหน่วยรายการที่บรรยายได้ (กล่าวคือ

นำเสนอข้อมูลที่ทำให้ผู้ใช้ได้มาซึ่งหน่วยรายการ ผ่านการจัดซื้อ การยืม เป็นต้น

หรือเพื่อเข้าถึงหน่วยรายการผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์

ด้วยการเชื่อมต่อออนไลน์ไปยังแหล่งข้อมูลทางไกล);

หรือเพื่อสร้างหาหรือจัดหารายการบรรณานุกรมหรือรายการควบคุมได้

๔.๕ ท่อง ภายในบัญชีรายการและระบบอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนี้ได้ (กล่าวคือ

ผ่านการจัดเรียงทางข้อมูลบรรณานุกรมและรายการควบคุมที่มีเหตุมีผล

^{๑๐} ข้อ ๔.๑.-๔.๕ นำมาจาก Svenonius, Elaine. *The Intellectual Foundation of Information Organization*. Cambridge, MA: MIT Press, 2000.

ตลอดจนการนำเสนอวิธีการช่วยเหลือการเคลื่อนที่ ซึ่งรวมไปถึงการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงานรูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการเผยแพร่ หน่วยรายการ บุคคล ครอบครัว นิติบุคคล แนวคิด วัตถุ เหตุการณ์ และสถานที่)

๕. รายละเอียดทางบรรณานุกรม

- ๕.๑ โดยปกติ รายละเอียดทางบรรณานุกรมหนึ่ง ๆ ควรสร้างขึ้นสำหรับรูปแบบการเผยแพร่แต่ละรูปแบบ
- ๕.๒ รายละเอียดทางบรรณานุกรม โดยทั่วไปจะกำหนดตามหน่วยรายการ ซึ่งเป็นตัวแทนของรูปแบบการเผยแพร่ และอาจรวมเอาทริวิวาที่ที่เกี่ยวข้องกับงานและรูปแบบการนำเสนอที่ครอบคลุมไว้
- ๕.๓ การกำหนดข้อมูลเชิงบรรยาย ควรตั้งอยู่บนมาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล^{๑๑}
- ๕.๔ ความสมบูรณ์ของรายละเอียดทางบรรณานุกรมอาจมีได้หลายระดับ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของแคตตาล็อก หรือเพิ่มข้อมูลบรรณานุกรม

๖. จุดเข้าถึง

๖.๑ ทั่วไป

จุดเข้าถึงสำหรับการค้นคืนระเบียบบรรณานุกรมและรายการควบคุม จะต้องพัฒนาตามหลักเกณฑ์ทั่วไป (ดู ๒. หลักเกณฑ์ทั่วไป) จุดเข้าถึงเหล่านี้อาจเป็นแบบควบคุมหรือไม่ควบคุมก็ได้

- ๖.๑.๑ จุดเข้าถึงควบคุมควรเป็นรูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้และรูปแบบอื่น ๆ สำหรับเอนทิตีต่าง ๆ ได้แก่ บุคคล ครอบครัว นิติบุคคล งาน รูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการเผยแพร่ หน่วยรายการ แนวคิด วัตถุ เหตุการณ์ และสถานที่ จุดเข้าถึงควบคุมจะต้องมีความคงเส้นคงวา เพื่อใช้ในการระบุตำแหน่งรายการบรรณานุกรมสำหรับชุดทรัพยากรพร้อมกัน (Collocate)

๖.๑.๑.๑ การสร้างรายการควบคุม ควรควบคุมรูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ รูปแบบชื่ออื่น ๆ และตัวระบุที่ใช้เป็นจุดเข้าถึง

- ๖.๑.๒ จุดเข้าถึงไม่ควบคุม อาจเป็นข้อมูลบรรณานุกรมสำหรับชื่อ ชื่อเรื่อง (เช่น ชื่อเรื่องจริงที่ปรากฏบนรูปแบบการเผยแพร่) รหัส คำสำคัญ เป็นต้น โดยที่ไม่ได้มีการควบคุมในบัญชีรายการควบคุม

^{๑๑} สำหรับชุมชนห้องสมุด มาตรฐานที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล คือ *International Standard Bibliographic Description*

๖.๒ ตัวเลือกจุดเข้าถึง

๖.๒.๑ ที่สามารถนำมาใช้ในฐานะที่เป็นจุดเข้าถึงรายการบรรณานุกรม ได้แก่

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับงานและรูปแบบการนำเสนอ (ควบคุม) ที่ปรากฏในทรัพยากร
ชื่อของรูปแบบการเผยแพร่ (ปรกติมักไม่ถูกควบคุม)
และจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับชื่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน

๖.๒.๑.๑ ในกรณีนี้ผู้สร้างสรรค์ผลงานเป็นนิติบุคคล:

นิติบุคคลจะสามารถพิจารณาเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน

เมื่องานเหล่านั้นเป็นการนำเสนอความคิดหรือกิจกรรมร่วมกันของนิติบุคคล

หรือเมื่อพิจารณาการตั้งชื่อเรื่องร่วมกับธรรมชาติของงาน

สามารถบอกเป็นนัยว่านิติบุคคลเป็นผู้รับผิดชอบเนื้อหาของงานร่วมกัน

ถึงแม้ว่าจะมีบุคคลเดียวลงลายมือชื่อในฐานะเจ้าหน้าที่หรือผู้ได้รับการว่าจ้างของนิติบุคคลก็ตาม

๖.๒.๒ นอกจากนี้ การสร้างจุดเข้าถึงรายการบรรณานุกรม

สำหรับจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของบุคคล ครอบครัว นิติบุคคล และหัวเรื่อง

มีความสำคัญต่อการค้นหา และระบุทรัพยากรทางบรรณานุกรมที่บรรยายด้วย

๖.๒.๓ การพิจารณาจุดเข้าถึงรายการควบคุม

สามารถพิจารณาได้จากรูปแบบของชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้เช่นเดียวกับรูปแบบชื่ออื่น

๖.๒.๔ นอกจากนี้การเข้าถึงสามารถกระทำได้ผ่านชื่อของเอนทิตีที่สัมพันธ์กัน

๖.๓ จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับชื่อของเอนทิตีควรบันทึกไว้ในรายการพร้อมกับตัวระบุสำหรับเอนทิตีและ
ละรูปแบบชื่ออื่น ๆ จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สามารถใช้เป็นรูปแบบหลักในการแสดงผลได้

๖.๓.๑ การสร้างจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ จะต้องเป็นไปตามมาตรฐาน

๖.๓.๒ ภาษาและตัวเขียนของจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้

๖.๓.๒.๑ เมื่อปรากฏชื่อในหลายภาษาและ/หรือตัวเขียน

การเลือกจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของชื่อควรให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ปรากฏบนรูปแบบการ
เผยแพร่ของงานในภาษาและตัวเขียนต้นฉบับ

๖.๓.๒.๑.๑ แต่ถ้ภาษาและตัวเขียนต้นฉบับไม่ใช่ภาษาที่ใช้เป็นปกติในบัญชีรายการ จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้อาจอยู่ในรูปแบบที่พบในรูปแบบการเผยแพร่ หรือในแหล่งข้อมูลอ้างอิง ที่เป็นหนึ่งในภาษาและตัวเขียนที่เหมาะสมกับผู้ใช้บัญชีรายการมากที่สุด

๖.๓.๒.๑.๒ การเข้าถึงควรเป็นไปตามภาษาและตัวเขียนต้นฉบับเมื่อเป็นไปได้ ไม่ว่าจะผ่านจุดเข้าถึงควบคุม หรือรูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้หรือรูปแบบชื่ออื่น ๆ

๖.๓.๒.๒ หากจำเป็นต้องให้มีการถ่ายทอดตัวอักษร ควรใช้มาตรฐานสากลในการแปลงตัวเขียน

๖.๓.๓ ตัวเลือกจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้

ชื่อที่ถูกเลือกให้เป็นจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของเอนทิตี ควรเป็นชื่อที่ระบุเอนทิตีได้อย่างคงเส้นคงวา ไม่ว่าจะเป็นชื่อที่ปรากฏย่อยบนรูปแบบการเผยแพร่ หรือชื่อที่ได้รับการยอมรับและเหมาะสมกับผู้ใช้บัญชีรายการ (เช่น ชื่อที่เป็นที่นิยม) ที่ปรากฏในแหล่งข้อมูลอ้างอิง

๖.๓.๓.๑ ตัวเลือกจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับบุคคล ครอบครัว หรือนิติบุคคล

ถ้าบุคคล ครอบครัว หรือนิติบุคคล ใช้ชื่อหรือรูปแบบชื่อหลากหลาย ควรเลือกใช้เพียงชื่อหนึ่ง หรือรูปแบบหนึ่งเท่านั้น

เป็นพื้นฐานสำหรับการกำหนดจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับแต่ละเอกลักษณ์ (identity) ที่แตกต่างกัน

๖.๓.๓.๑.๑ เมื่อรูปแบบชื่ออื่น ๆ ในปรากฏในรูปแบบการเผยแพร่ และ/หรือ แหล่งอ้างอิง และความแตกต่างนั้นไม่ได้นำเสนอคนละรูปแบบภายใต้ชื่อเดียวกัน (เช่น ชื่อเต็มและชื่อย่อ) การพิจารณา ควรให้ความสำคัญต่อ

๖.๓.๓.๑.๑.๑ ชื่อที่เป็นที่รู้จักกันดี (หรือชื่อที่เป็นที่นิยม) มากกว่าชื่อทางการ เมื่อมีการระบุไว้; หรือ

๖.๓.๓.๑.๑.๒ ชื่อทางการ เมื่อไม่พบชื่อที่เป็นที่รู้จักกันดี หรือชื่อที่เป็นที่นิยม

๖.๓.๓.๑.๒ ถ้านิติบุคคลใช้ชื่อต่างกันตามระยะเวลา

และไม่สามารถใช้เป็นชื่อรองของชื่อใดชื่อหนึ่งได้

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงชื่อครั้งสำคัญแต่ละครั้ง ควรสร้างเอนทิตีขึ้นมาใหม่ และเชื่อมโยงรายการควบคุมที่เกี่ยวข้องกัน

ซึ่งโดยทั่วไปจะเชื่อมโยงกันด้วยด้วยรูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ของนิติบุคคลก่อนหน้าและหลังจากนั้น

๖.๓.๓.๒ ตัวเลือกจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับงานและรูปแบบการนำเสนอ

ถ้างานมีชื่อเรื่องหลากหลาย

ควรเลือกชื่อเรื่องเพียงหนึ่งชื่อมาเป็นหลักในการสร้างจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับงาน/รูปแบบการนำเสนอ

๖.๓.๔ รูปแบบชื่อสำหรับจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้

๖.๓.๔.๑ รูปแบบชื่อบุคคล

เมื่อชื่อบุคคลประกอบไปด้วยคำหลายคำ ตัวเลือกของคำแรกสำหรับจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ควรเป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติของประเทศและภาษาที่เกี่ยวข้องกับบุคคลนั้นมากที่สุด ดังที่ปรากฏในรูปแบบการเผยแพร่หรือแหล่งข้อมูลอ้างอิง

๖.๓.๔.๒ รูปแบบชื่อสกุล

เมื่อชื่อสกุลประกอบไปด้วยคำหลายคำ ตัวเลือกของคำแรกสำหรับจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ควรเป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติของประเทศและภาษาที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวนั้นมากที่สุด ดังที่ปรากฏในรูปแบบการเผยแพร่หรือแหล่งข้อมูลอ้างอิง

๖.๓.๔.๓ รูปแบบชื่อนิติบุคคล

ชื่อที่ใช้เป็นจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับนิติบุคคล ควรเรียงลำดับอย่างตรงไปตรงมา ดังที่ปรากฏในรูปแบบการเผยแพร่หรือแหล่งข้อมูลอ้างอิง ยกเว้น

๖.๓.๔.๓.๑ เมื่อนิติบุคคลเป็นส่วนหนึ่งของผู้มีอำนาจทางกฎหมายหรืออาณาเขต

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ควรประกอบไปด้วยรูปแบบชื่ออาณาเขตที่ใช้ในปัจจุบัน ด้วยภาษาและตัวเขียนที่เหมาะสมกับผู้บัญญัติรายการมากที่สุด

๖.๓.๔.๓.๒ เมื่อชื่อนิติบุคคลบอกลักษณะของการเป็นหน่วยงานรอง หรือมีหน้าที่รอง

หรือไม่สามารถจะระบุหน่วยงานรองลงไปได้

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ควรเริ่มต้นด้วยชื่อหน่วยงานหลักก่อน

๖.๓.๔.๔ รูปแบบชื่องาน/รูปแบบการนำเสนอ

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับงาน รูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการเผยแพร่ หรือแม้กระทั่งหน่วยรายการ อาจเป็นชื่อเรื่องเพียงอย่างเดียว หรืออาจเป็นชื่อ/ชื่อเรื่องร่วมกับชื่อผู้สร้างสรรค์ผลงาน

๖.๓.๔.๕ การจำแนกความแตกต่างระหว่างชื่อ

หากจำเป็น เพื่อจำแนกความแตกต่างระหว่างเอนทิตีที่มีชื่อเดียวกัน
ควรมีการระบุคุณสมบัติเพิ่มเติมเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของเอนทิตี
หากต้องการ คุณสมบัติที่ระบุไว้เดียวกันนั้นอาจนำไปรวมเป็นส่วนหนึ่งของรูปแบบชื่ออื่น

๖.๔ ชื่ออื่นและรูปแบบชื่ออื่น

ไม่ว่าชื่อใดก็ตามที่ถูกเลือกให้เป็นจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ ควรนำชื่อหรือรูปแบบชื่ออื่น ๆ
มารวมไว้สำหรับการเข้าถึงที่ได้รับการควบคุมด้วย

๗. ความสามารถในการค้นหาขั้นพื้นฐาน

๗.๑ การค้นหา

จุดเข้าถึงเป็นองค์ประกอบของรายการบรรณานุกรมที่ 1) ช่วยค้นคืนรายการบรรณานุกรม
รายการควบคุม และทรัพยากรทางบรรณานุกรมที่เกี่ยวข้องได้อย่างน่าเชื่อถือ และ 2)
จำกัดผลการค้นหา

๗.๑.๑ เครื่องมือค้นหา

ควรสามารถค้นหาและค้นคืนจากชื่อ ชื่อเรื่อง และหัวเรื่องได้ด้วยวิธีของเครื่องมือใด ๆ
ก็ตามที่มีอยู่ในบัญชีรายการทรัพยากรห้องสมุดหรือแฟ้มข้อมูลบรรณานุกรมที่กำหนด (ด้วยชื่อเต็ม
ด้วยคำสำคัญ ด้วยวลี ด้วยสัญลักษณ์ย่อ (truncation) ด้วยตัวระบุระเบียบ เป็นต้น)

๗.๑.๒ จุดเข้าถึงที่จำเป็น

จุดเข้าถึงที่จำเป็น ได้แก่
แอทธิบิวท์และความสัมพันธ์หลักของแต่ละเอนทิตีในรายการบรรณานุกรมและรายการควบคุม

๗.๑.๒.๑ จุดเข้าถึงที่จำเป็นสำหรับรายการบรรณานุกรม ได้แก่

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับผู้สร้างสรรค์ผลงาน หรือชื่อแรกที่ปรากฏ
ในกรณีที่มีมากกว่าหนึ่งชื่อ

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับสำหรับงาน/รูปแบบการนำเสนอ

(อาจรวมไปถึงจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของผู้สร้างสรรค์ผลงาน)

ชื่อเรื่องจริง (Title proper) หรือชื่อเรื่องที่กำหนดให้ (Supplied title)

สำหรับรูปแบบการเผยแพร่

ปีที่พิมพ์หรือเผยแพร่ของรูปแบบการเผยแพร่

หัวเรื่องที่ได้รับการควบคุม และ/หรือ เลขหมวดหมู่ของงาน

เลขมาตรฐาน ตัวระบุ และ 'ชื่อเรื่องหลัก' (key titles) สำหรับเอนทิตีที่บรรยายถึง

๗.๑.๒.๒ จุดเข้าถึงที่จำเป็นสำหรับรายการควบคุม ได้แก่

ชื่อหรือชื่อเรื่องเอนทิตีที่กำหนดให้ใช้ได้ของเอนทิตี
 ตัวระบุสำหรับเอนทิตี
 รูปแบบของชื่อและชื่อเรื่องอื่น ๆ ของเอนทิตี

๗.๑.๓ จุดเข้าถึงอื่น ๆ

แอททริบิวต์จากส่วนอื่น ๆ
 ของรายละเอียดทางบรรณานุกรมหรือรายการควบคุมอาจนำมาใช้เป็นจุดเข้าถึงทางเลือก
 หรือใช้เป็นเครื่องมือในการกรองหรือจำกัดการสืบค้นได้

๗.๑.๓.๑ แอททริบิวต์อื่น ๆ ในรายการบรรณานุกรม ประกอบไปด้วย แต่ไม่จำกัด

ชื่อของผู้สร้างสรรค์ผลงานคนอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากผู้สร้างสรรค์ผลงานคนแรก
 ชื่อผู้แสดงหรือบุคคล ครอบครัวย และนิติบุคคลในบทบาทอื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากผู้แต่ง
 ชื่อเรื่องอื่น ๆ (เช่น ชื่อเรื่องเทียบเคียง (parallel titles)
 ชื่อเรื่องที่ปรากฏในหน้าแรกของเอกสาร (caption titles)
 จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับชุด (series)
 ตัวระบุรายการบรรณานุกรม
 ภาษาของรูปแบบการเผยแพร่ที่ครอบคลุมโดยรูปแบบการนำเสนอ
 ประเทศที่ผลิต
 ประเภทเนื้อหา
 ประเภทสื่อบันทึก

๗.๑.๓.๒ คุณลักษณะอื่น ๆ ในรายการควบคุม ประกอบไปด้วย แต่ไม่จำกัด

ชื่อหรือชื่อเรื่องสำหรับเอนทิตีที่เกี่ยวข้อง
 ตัวระบุรายการควบคุม

๗.๒ การค้นคืน

เมื่อมีระเบียบข้อมูลหลายระเบียบที่มีจุดเข้าถึงเดียวกัน
 การจัดแสดงระเบียบข้อมูลที่ได้ควรมีการจัดเรียงทางตรรกะ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้
 โดยคำนึงถึงมาตรฐานที่เหมาะสมต่อภาษาและตัวเขียนของจุดเข้าถึงเป็นสำคัญ

อภิธานศัพท์ (เรียงตามตัวอักษรไทย)

อภิธานศัพท์นี้ประกอบไปด้วยคำศัพท์ที่ปรากฏในแถลงการณ์ว่าด้วยหลักเกณฑ์ การลงรายการสากล ซึ่งถูกนำมาใช้เป็นกรณีเฉพาะกิจ (ไม่ใช่คำนิยามแบบที่ปรากฏในพจนานุกรมทั่วไป) BT = ศัพท์ที่กว้างกว่า (broader term); NT = ศัพท์ที่แคบกว่า (narrower term); RT = ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกัน (related term)

การลงรายการเชิงบรรยาย (descriptive cataloguing) – ส่วนของการลงรายการที่ให้ข้อมูลเชิงบรรยายและจุดเข้าถึงที่ไม่ใช่หัวเรื่อง

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม รายละเอียดทางบรรณานุกรม [RT], การลงรายการเชิงหัวเรื่อง [RT]

การลงรายการเชิงหัวเรื่อง (subject cataloguing) – ส่วนหนึ่งของการลงรายการที่กำหนดหัวเรื่องที่ได้รับการควบคุมและ/หรือเลขหมวดหมู่

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม การลงรายการเชิงบรรยาย [RT]

ครอบครัว (family) - บุคคลสองบุคคลขึ้นไปที่มีความสัมพันธ์ด้วยการเกิด การสมรส การรับเป็นญาติบุญธรรม หรือสถานะทางกฎหมายที่คล้ายกัน นอกจากนี้ยังรวมถึงการแสดงตนเองเป็นครอบครัว

[ที่มา: FRAD ดั้งที่ดัดแปลงโดย IME ICC]

ความสัมพันธ์ (relationship) – การเชื่อมโยงเฉพาะระหว่างเอนทิตีหรือตัวแทนของเอนทิตี

[ที่มา: มาจาก FRBR]

คอลเลกชัน (collection) - ๑. ชุดจริงหรือชุดเสมือนงานที่รวมหรือผลิตด้วยกันมากกว่าสองงานขึ้นไป ๒.

ชุดจริงหรือชุดเสมือนทรัพยากรทางบรรณานุกรมที่จัดเก็บหรือสร้างขึ้นโดย สถาบันที่กำหนด

[ที่มา: IME ICC]

งาน (work) - การสร้างสรรค์ทางสติปัญญาและศิลปะ (เช่น เนื้อหาทางสติปัญญาหรือศิลปะ)

[ที่มา: FRAD, FRBR ดั้งที่ปรับปรุงโดย IME ICC]

จุดเข้าถึง (access point) - ชื่อ คำศัพท์ รหัส และอื่น ๆ ที่ใช้ในการค้นหาและระบุรายการบรรณานุกรม รายการควบคุม หรือรายการอ้างอิง

[ที่มา: GARR ปรับปรุงตาม FRAD และ IME ICC]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึงอื่น ๆ [NT], จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ [NT], จุดเข้าถึงควบคุม [NT], จุดเข้าถึงที่จำเป็น [NT], ชื่อ [RT], จุดเข้าถึงไม่ควบคุม [NT], รูปแบบชื่ออื่น [NT]

จุดเข้าถึงควบคุม (controlled access point) - จุดเข้าถึงที่บันทึกในรายการควบคุม

[ที่มา: GARR ปรับปรุง]

จุดเข้าถึงควบคุมประกอบไปด้วยรูปแบบชื่อควบคุม และรูปแบบอื่นที่กำหนด ซึ่งอาจ

- มาจากชื่อบุคคล ครอบครัว นิตยบุคคล
- มาจากชื่อ (เช่น ชื่อเรื่อง) สำหรับงาน รูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการเผยแพร่ และหน่วยรายการ
- ประกอบไปด้วยการรวมกันของชื่อสองชื่อ ในกรณีของจุดเข้าถึงแบบชื่อ/ชื่อเรื่องสำหรับงาน ที่รวมชื่อของผู้สร้างสรรค์ผลงานกับชื่องาน
- มาจากคำที่ใช้ในเหตุการณ์ สิ่งของ แนวคิดและสถานที่
- มาจากตัวระบุ เช่น หมายเลขมาตรฐาน สัญลักษณ์หมวดหมู่ เป็นต้น

องค์ประกอบอื่น ๆ อาจเพิ่มต่อจากชื่อในตัวเอง (เช่น วันที่)

เพื่อชี้ให้เห็นความแตกต่างระหว่างเอนทิตีที่มีชื่อเหมือนหรือคล้ายกัน

[ที่มา: FRAD จากบันทึกจุดเน้นของแบบจำลอง คือ ชื่อและคำที่ควบคุมผ่านรายการควบคุม]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [BT], จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ [NT], ชื่อ [RT], จุดเข้าถึงไม่ควบคุม [RT], จุดเข้าถึงรูปแบบอื่น

จุดเข้าถึงที่จำเป็น (essential access point) - จุดเข้าถึงที่มาจากแอททริบิวต์และความสัมพันธ์หลักของ เอนทิตีในรายการบรรณานุกรมและรายการควบคุม เพื่อการค้นคืนและระบุระเบียบเหล่านั้น

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [BT], จุดเข้าถึงเพิ่มเติม [RT]

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ (authorized access point) - จุดเข้าถึงควบคุมสำหรับเอนทิตีที่ให้ความสำคัญและ ถูกสร้างขึ้นตามกฎเกณฑ์และมาตรฐาน

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [BT], รูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT], จุดเข้าถึงควบคุม [BT], ชื่อที่ให้ความสำคัญ [RT], รูปแบบชื่ออื่น ๆ [RT]

จุดเข้าถึงที่กำหนดให้เป็นบรรทัดฐาน (normalized access point)

ดู จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ (authorized access point)

จุดเข้าถึงแบบไม่ควบคุม (uncontrolled access point) – จุดเข้าถึงที่ไม่ถูกควบคุมด้วยรายการควบคุม

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [RT], จุดเข้าถึงควบคุม [RT]

จุดเข้าถึงอื่น ๆ (additional access point) - จุดเข้าถึงหนึ่งที่สามารถนำมาใช้นอกเหนือจากจุดเข้าถึงที่จำเป็น เพื่อเพิ่มความสามารถในการค้นคืนรายการบรรณานุกรมและรายการควบคุม

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [BT], จุดเข้าถึงที่จำเป็น [RT]

ชื่อ (name) – ตัวอักษร คำ กลุ่มคำและ/หรือกลุ่มตัวอักษรที่ทำให้เอนทิตีเป็นที่รู้จัก ประกอบไปด้วยคำ/ตัวอักษรที่บ่งชี้ บุคคล ครอบครัวยุคนิติบุคคล; คำที่ทำให้แนวคิด สิ่งของ เหตุการณ์หรือสถานที่เป็นที่รู้จัก; เช่นเดียวกับกับชื่อเรื่องที่กำหนดให้กับงาน รูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการเผยแพร่ หรือหน่วยรายการใช้เป็นหลักสำหรับจุดเข้าถึง

[ที่มา: FRBR ดังที่ได้รับการปรับปรุงใน FRAD]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [RT], รูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ [NT], จุดเข้าถึงควบคุม [RT], ชื่อที่เป็นที่นิยม [NT], ชื่อที่สำคัญ [NT], รูปแบบชื่ออื่น ๆ [NT]

ชื่อที่เป็นที่นิยม (conventional name) - ชื่อนิติบุคคล สถานที่ หรือสิ่งของที่เป็นที่รู้จักดี ที่นอกเหนือไปจากชื่อทางการ

[ที่มา: ดัดแปลงจากอภิธานศัพท์ AACR2 ฉบับปรับปรุงปี ๒๕๔๕]

ดูเพิ่มเติม รูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT], ชื่อ [BT], รูปแบบชื่ออื่น ๆ [RT]

ชื่อที่สำคัญ (preferred name) – ชื่อสำหรับเอนทิตีที่ได้รับการเลือกตามกฎหรือมาตรฐาน ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับเอนทิตี

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT], รูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT], ชื่อที่เป็นที่นิยม [RT], ชื่อ [BT]

[ที่มา: IME ICC]

ชื่อเรื่องหลัก (key title) - ชื่อเฉพาะที่กำหนดให้กับทรัพยากรต่อเนื่องด้วยเครือข่าย ISSN และเชื่อมโยงอย่างไม่สามารถแยกออกจาก ISSN ได้ ชื่อเรื่องหลักอาจเป็นชื่อเดียวกับชื่อเรื่องที่เหมาะสม หรือเพื่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว

สามารถสร้างชื่อเรื่องหลักจากการเพิ่มองค์ประกอบที่ระบุและ/หรือองค์ประกอบ ที่เหมาะสม เช่น ชื่อหน่วยงานเผยแพร่ สถานที่ตีพิมพ์ ถ้อยคำแสดงครั้งที่ผลิต เป็นต้น

[ที่มา: ISBD]

ทรัพยากรทางบรรณานุกรม (bibliographic resource)– เอนทิตีที่อยู่ภายในขอบเขตของห้องสมุดและคอลเลกชันที่คล้ายกัน ประกอบไปด้วยผลงานอันเกิดจากความพยายามในเชิงสติปัญญาและศิลปะ ทรัพยากรทางบรรณานุกรมในแบบจำลอง FRBR คือ เอนทิตีในกลุ่มที่ 1 ได้แก่ งาน รูปแบบการนำเสนอ รูปแบบการเผยแพร่ และหน่วยรายการ
[ที่มา: IME ICC]

ตัวแทน (agent) - บุคคล (เช่น ผู้แต่ง, ผู้พิมพ์, ผู้บั่น, บรรณาธิการ, ผู้กำกับ, ผู้ควบคุม เป็นต้น) หรือกลุ่มบุคคล (เช่น ครอบครัว, นิติบุคคล, บริษัท, ห้องสมุด, วงดนตรี, ประเทศ, สหภาพ เป็นต้น) หรือเครื่องมืออัตโนมัติ (เช่น อุปกรณ์พยากรณ์อากาศ, โปรแกรมแปลซอฟต์แวร์ เป็นต้น) ที่มีบทบาทในวัฏจักรทรัพยากรสารสนเทศ
[ที่มา: คณะทำงาน DCMI Agents, คำจำกัดความ, ได้รับการปรับปรุง]
ดูเพิ่มเติม ผู้สร้างสรรค์ผลงาน [NT]

ตัวระบุ – ตัวเลข รหัส คำ วลี ตราสัญลักษณ์ เครื่องมือ และอื่น ๆ
ที่มีความเกี่ยวข้องกับเอนทิตีและจำแนกความแตกต่างของเอนทิตีหนึ่งออกจากเอนทิตีอื่น ๆ
ภายในอาณาเขตที่ตัวระบุถูกกำหนดไว้
[ที่มา: FRAD]

นิติบุคคล (corporate body) - หน่วยงานหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่งและ/หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่ถูกระบุด้วยชื่อเฉพาะและมี (หรืออาจมี) กิจกรรมเป็นหน่วยเดียวกัน
[ที่มา: ดัดแปลงจาก FRAD, FRBR]

แนวคิด (concept) – ความคิดหรือความเข้าใจทางนามธรรม
[ที่มา: FRAD (ที่เกี่ยวกับหัวเรื่อง), FRBR]

บุคคล (person) – บัณฑิตบุคคลหรือเอกลักษณ์หนึ่งสร้างขึ้นและรับมาโดยปัจเจกบุคคลหรือกลุ่ม
[ที่มา: FRBR ดังที่ได้รับการปรับปรุงใน FRAD โดย IME ICC]

ประเภทเนื้อหา (content type) - ชื่อที่ใช้เรียกรูปแบบพื้นฐานของการสื่อสารที่แสดงเนื้อหา ผ่านการรับรู้ของมนุษย์ที่ต้องการ ประเภทเนื้อหาเป็นแอททริบิวต์ของงานและรูปแบบการนำเสนอ
[ที่มา: ดัดแปลงจากอภิธานศัพท์ RDA ฉบับเดือนมกราคม ๒๕๕๑]

ประเภทสื่อบรรจุ (carrier type) – ชื่อที่ใช้เรียกรูปแบบของสื่อบันทึก และเป็นที่อยู่ของสื่อบรรจุรวมกับประเภทของเครื่องมือตัวกลางที่ใช้ในการชม เล่น ทำงาน เป็นต้น เนื้อหาทรัพยากรประเภทของสื่อบรรจุเป็นแอททริบิวต์ของรูปแบบการเผยแพร่

[ที่มา: ดัดแปลงจากอภิธานศัพท์ RDA ฉบับเดือนมกราคม ๒๕๕๑]

ผู้สร้างสรรค์ผลงาน (creator) - บุคคล ครอบครัวยุ หรือนิติบุคคลหนึ่งที่ได้รับผิดชอบต่อเนื้อหาทางสติปัญญาและศิลปะของงาน

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม **ตัวแทน [BT]**

รายการบรรณานุกรม (bibliographic record) –

ชุดองค์ประกอบข้อมูลที่บรรยายและเชื่อมโยงการเข้าถึงทรัพยากรทางบรรณานุกรมและระบุงานและรูปแบบการนำเสนอที่เกี่ยวข้อง

[ที่มา: IME ICC]

รายการควบคุม (authority record) - ชุดขององค์ประกอบของข้อมูลที่ระบุถึงเอนทิตี ซึ่งสามารถเอื้อประโยชน์ต่อการเข้าถึงจุดเข้าถึงข้อมูลที่กำหนดให้ใช้ได้ของเอนทิตี หรือการจัดแสดงจุดเข้าถึงข้อมูลใด ๆ ของเอนทิตีได้

[ที่มา: IME ICC]

รายละเอียดทางบรรณานุกรม (bibliographic description) – ชุดข้อมูลบรรณานุกรมที่ระบุทรัพยากรทางบรรณานุกรม

[ที่มา: ISBD ฉบับปรับปรุง]

ดูเพิ่มเติม **การลงรายการเชิงบรรยาย [RT]**

รูปแบบการนำเสนอ (expression) – การแสดงออกทางสติปัญญาหรือศิลปะของงาน

[ที่มา: FRAD, FRBR]

รูปแบบการเผยแพร่ (manifestation) – ผลประกอบทางกายภาพของรูปแบบการนำเสนองาน

[ที่มา: FRAD, FRBR]

รูปแบบการเผยแพร่อาจประกอบด้วยคอลเลกชันงาน งานเดี่ยว หรือส่วนหนึ่งของงาน

รูปแบบการเผยแพร่อาจมีหน่วยทางกายภาพหนึ่งหน่วยหรือมากกว่า

[ที่มา: IME ICC]

รูปแบบชื่ออื่น (variant form of name) – รูปแบบชื่อที่ไม่ถูกเลือกเป็นจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของเอนทิตี อาจนำมาใช้เข้าถึงรายการควบคุมของเอนทิตี หรือนำมาแสดงเป็นจุดเชื่อมโยงไปยังจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้

[ที่มา: IME ICC]

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึง [BT], จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT], รูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT],

จุดเข้าถึงควบคุม [BT], ชื่อที่เป็นที่นิยม [RT], ชื่อ [RT]

รูปแบบชื่อที่กำหนดให้ใช้ได้ (authorized form of name) – รูปแบบชื่อที่ถูกเลือกให้เป็นจุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ของเอนทิตี

ดูเพิ่มเติม จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ [RT], ชื่อที่เป็นที่นิยม [RT], ชื่อ [BT], ชื่อที่สำคัญ [RT],

รูปแบบชื่ออื่น ๆ [RT]

โลกบรรณานุกรม (bibliographic universe) – ขอบเขตที่เกี่ยวข้องกับคอลเลกชันของห้องสมุด หอจดหมายเหตุ พิพิธภัณฑ์และชุมชนสารสนเทศอื่น ๆ

[ที่มา: IME ICC]

มีความสำคัญเชิงบรรณานุกรม (bibliographically significant) – คุณภาพของเอนทิตีหรือแอททริบิวต์ หรือความสัมพันธ์ที่มีความหมายหรือคุณค่าพิเศษในบริบทของทรัพยากรทางบรรณานุกรม

[ที่มา: FRBR]

สถานที่ (place) – ตำแหน่งที่ตั้ง

[ที่มา: FRBR]

สิ่งของ (object) – สิ่งของทางวัตถุ

[ที่มา: FRBR]

หน่วยรายการ (item) – สำเนารูปแบบการเผยแพร่

[ที่มา: FRAD, FRBR]

เหตุการณ์ (event) – การกระทำหรือกิจกรรม

[ที่มา: FRAD (พิจารณาจากการกระทำที่ไม่ใช่ในรูปแบบนิติบุคคล), FRBR]

เอนทิตี (entity) - สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เป็นหน่วยเดียวและมีคุณลักษณะในตัวเอง สิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีการดำรงอยู่อย่างเป็นอิสระหรือแยกออกมา นามธรรม ความคิดอุดมคติ วัตถุทางความคิดหรือวัตถุทางจิตวิญญาณ

[ที่มา: พจนานุกรม Webster's 3rd]

ตัวอย่างประเภทเอนทิตีใน FRBR และ FRAD

ประกอบไปด้วยผลผลิตของความพยายามทางสติปัญญาและศิลปะ (งาน รูปแบบการนำเสนอ

รูปแบบการเผยแพร่และหน่วยรายการ); ตัวแทน (เช่น บุคคล ครอบครัวยุติบุคคล)

ที่รับผิดชอบการสร้างเนื้อหาทางสติปัญญาและศิลปะ

สำหรับการสร้างและเผยแพร่เนื้อหาในรูปแบบทางกายภาพ หรือสำหรับรักษาคู่มรดกผลผลิต (บุคคล

ครอบครัวยุติบุคคล); หรือหัวเรื่องของการแสดงออกทางสติปัญญาหรือศิลปะ (งาน รูปแบบการนำเสนอ

รูปแบบการเผยแพร่ หน่วยรายการ บุคคล ครอบครัวยุติบุคคล แนวคิด สิ่งของ เหตุการณ์ สถานที่)

[ที่มา: IME ICC]

แอททริบิวต์ (attribute) - คุณลักษณะของเอนทิตี แอททริบิวต์สามารถสืบทอดกันภายในเอนทิตีหรือสร้างขึ้นจากภายนอกได้

[ที่มา: FRBR]

ที่มา

AACR2 – *Anglo-American cataloguing rules*. – 2nd edition, 2002 revision. – Ottawa: Canadian Library Association; London: Chartered Institute of Library and Information Professionals; Chicago: American Library Association, 2002-

DCMI Agents Working Group – Dublin Core Metadata Initiative, Agents Working Group. From Web page, 2003 (working definitions): <http://dublincore.org/groups/agents/>. Final report available online at <http://dublincore.org/documents/dcmi-terms/#class-Agent>

FRAD – *Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model* – Final Report, 2008.

FRBR – *Functional Requirements for Bibliographic Records: Final report*. – Munich : Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19) Available on the IFLA Web site: <http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/> (Sept. 1997, as amended and corrected through February 2008)

GARR – *Guidelines for Authority Records and References*. 2nd ed., rev. – Munich : Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series; v. 23) Available online at <http://www.ifla.org/VII/s13/garr/garr.pdf>

IME ICC – IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (1st – 5th : 2003 – 2007), recommendations from the participants

ISBD – *International Standard Bibliographic Description (ISBD): preliminary consolidated edition*. – Munich : Saur, 2007. (IFLA Series on Bibliographic Control, v. 31)

RDA – *RDA: Resource description and access. Glossary Draft*. 5JSC/Chair/11/Rev (Jan. 2008, Table 1) Available online at: <http://www.collectionscanada.gc.ca/jsc/rda.html#drafts>

Webster's 3rd - *Webster's Third New International Dictionary*. – Springfield, Mass. : Merriam, 1976.

คำศัพท์ที่ไม่ใช้แล้ว

ชื่อเรื่องแบบฉบับ (uniform title) - ดู จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้สำหรับงาน/รูปแบบการนำเสนอ

หน่วยบรรณานุกรม (bibliographic unit) - ดู รูปแบบการเผยแพร่

หัวเรื่อง (heading) - ดู จุดเข้าถึงที่กำหนดให้ใช้ได้ จุดเข้าถึงควบคุม

อ้างอิง (reference) - ดู จุดเข้าถึงรูปแบบอื่น

บันทึกผู้แปล

ผู้แปลขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อาจารย์นิศาชล จำนงศรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และคุณสุภาพร สมจิตต์ สำนักงานศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ที่ช่วยให้ข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์และชัดเจนสำหรับงานแปล

มติที่ประชุมผู้เชี่ยวชาญของสมาพันธ์ระหว่างประเทศว่าด้วยสมาคมและสถาบันห้องสมุด (IFLA)
ว่าด้วยกฎเกณฑ์การลงรายการสากล (IME ICC)

๒๕๕๒

ที่ประชุม IME ICC มีมติให้

- ทำการตรวจแก้ทางบรรณารักษะเมื่อมีความจำเป็น ตามข้อความที่ได้รับการยอมรับจากสมาชิก IME ICC
- เผยแพร่ต้นฉบับไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกำหนดกฎเกณฑ์การลงรายการ หน่วยงานต่าง ๆ ของ IFLA ตลอดจนสำนักข่าวสายวิชาชีพ
- บรรณารักษะและตีพิมพ์แถลงการณ์และอภิธานศัพท์ ตลอดจนนำไปเผยแพร่บนเว็บไซต์ โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย
- มีการพิจารณาเพื่อปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อการพัฒนา FRAD และ FR SAR เป็นที่เสร็จสิ้นสมบูรณ์ และ/หรือมีการพัฒนาของแบบจำลองและแบบแผนข้อมูลการลงรายการ
- บำรุงรักษางานเอกสารของ IME ICC และแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการทำงานและผลงานของ IME ICC

นอกจากนี้ IFLA แผนลงรายการ ควรมีหน้าที่ในการดูแลรักษาต้นฉบับ ตลอดจนนำมาพิจารณาทุก 5 ปีโดยประมาณ เพื่อปรับปรุงตามต้องการ โดยได้รับการปรึกษาหารือจากชุมชนสารสนเทศโดยรวม

ผู้แปล: ทรงพันธ์ เจริมประยงค์ มหาวิทยาลัยนอร์ธแคโรไลนา ชาเปิล ฮิลล์

ผู้แปลขอขอบพระคุณ รศ.ดร.สมพร พุทธาพิทักษ์ผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, อาจารย์นิศาสล จ้านงศรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี และคุณสุภาพร สมจิตต์ สำนักงานศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ ที่ช่วยให้ข้อคิดเห็นที่มีประโยชน์และชัดเจนสำหรับงานแปล